

**ՀՀ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ 2017 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՍԵՂՄԱԳԻՐ
ԶԼՍ-ՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ**

Օրենսդրական բարեփոխումներ (նախաձեռնություններ)

1. «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքների նախագծեր,
2. «Միջհամայնքային միավորումների մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ,
3. «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ,
4. «Աղբահանության և սանիտարական մաքրման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» և «ՀՀ վարչական իրավախախտումների մասին» օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքների նախագծերի փաթեթ,
5. «Տարածքային կառավարման մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ:

Ռազմավարություններ, Հայեցակարգեր

1. ՀՀ մարզերի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարություններ,
2. ՀՀ 2018-2020թթ. տարածքային զարգացման գործառնական ծրագիր (ՏԶԳԾ),
3. Տարածքային կառավարման հայեցակարգի նախագիծ:

Մեթոդական աջակցություն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին

1. Ուղեցույց «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված տեղական վճարների դրույքաչափերի հաշվարկման»,
2. Ձեռնարկ «Միավորված համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների, վարչական ղեկավարների և աշխատակազմերի համար ընթացակարգային աշխատանքների իրականացման»,
3. Մեթոդական ուղեցույց «Բազմաբնակավայր խոշորացված համայնքներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների և աշխատակազմերի գործունեության կազմակերպման»,
4. Մեթոդական ուղեցույց «Համայնքների կողմից տրամադրվող ծառայությունները մասնավոր ընկերություններին պատվիրակման»,
5. Մեթոդական ցուցումներ «Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի մշակման և կառավարման»,
6. Ուղեցույց «Տնտեսության զարգացումը համայնքներում»,
7. Մեթոդական ուղեցույց «Համայնքի տարեկան աշխատանքային պլանի մշակման»,
8. Ձեռնարկ «Համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգի միջոցով վարչական ղեկավարների կողմից տրամադրվող ծառայությունների ընթացակարգեր»,
9. Մեթոդական ուղեցույց «ՀՀ տեղական ինքնակառավարման համակարգում ծրագրային բյուջետավորման»,
10. Մեթոդական ուղեցույց «Համայնքապետարանի աշխատակազմի կառուցվածքի հաստատման, հաստիքացուցակի կազմման, պաշտոնային դրույքաչափերի համամասնության սահմանման մասին»:

Էլեկտրոնային կառավարում

Միավորված բազմաբնակավայր համայնքներից 6-ում (Մեղրի, Գորայք, Սարապատ, Արփի, Ամասիա, Նոյեմբերյան,) հիմնվել են քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակներ (ՔՍԳ): Նման գրասենյակների ընդհանուր թիվը 29 է, որոնցից 20-ը՝ միավորված համայնքների կենտրոններում: Համայնքի ավագանու նիստերի, ՏԻՄ-երի ասուլիսների և հանրային բնույթի այլ միջոցառումների առցանց հեռարձակումները համացանցում իրականացնելու հնարավորություն ունեցող համայնքների թիվն ավելացել է 8-ով՝ ընդհանուր առմամբ կազմելով 33 համայնք:

ՀՀ համայնքային բյուջեների սեփական եկամուտների ցուցանիշներ

2017 թվականին ՀՀ համայնքների սեփական եկամուտները կազմել են 38,545.1 մլն դրամ (կատարողականը՝ 100.1%): 2016 թվականի համեմատությամբ սեփական եկամուտների հավաքագրման ցուցանիշն աճել է 11.9 %-ով կամ 4,098.8 մլն դրամով: 2016 թվականի համեմատությամբ՝ սեփական եկամուտները 5 հարկատեսակների մասով աճել են 9.2 %-ով կամ 2,544.6 մլն դրամով:

Սահմանամերձ համայնքներին տրամադրվող սոցիալական աջակցություն

ՀՀ 2017 թվականի պետական բյուջեով հատկացվել է շուրջ 928 մլն դրամ, որի շրջանակում սոցիալական աջակցություն է տրամադրվել սահմանամերձ համայնքների բնակավայրերի ընտանիքներին՝ բնական գազի, էլեկտրաէներգիայի, ոռոգման ջրի սակագնի մասնակի փոխհատուցման ու գույքահարկի և հողի հարկի փոխհատուցման նպատակով: Սոցիալական աջակցությունը տրամադրվել է ընդհանուր առմամբ 16 համայնքի 37 բնակավայրի ընտանիքներին (ՀՀ Արարատի մարզ՝ 2 համայնք, 3 բնակավայր, ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ՝ 1 համայնք, 2 բնակավայր, ՀՀ Վայոց ձորի մարզ՝ 2 համայնք, 5 բնակավայր և ՀՀ Տավուշի մարզ՝ 11 համայնք, 27 բնակավայր):

Ձեռնված, հաշմանդամ դարձած զինծառայողների, ծնողազուրկ ու սակավ ապահովված բազմազավակ ընտանիքների դպրոցահասակ 7-13 տարեկան երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում

Կազմակերպվել է ՀՀ մարզերից, ԼՂՀ-ից և Զավախքից դպրոցահասակ 7-13 տարեկան 4500 երեխայի ամառային հանգիստը ՀՀ Կոտայքի մարզի ճամբարներում՝ երեք հերթափոխով, 20-ական օրով:

Տարածաշրջանային զարգացման ծրագրեր

1. Ինտեգրված աջակցություն Հայաստանի գյուղական էկոնոմիայի շրջանների կայուն տնտեսական զարգացմանը (1,340,995 եվրո, «Շեն» ՀԿ, Գեղարքունիքում (Գեղամասար, Արեգունի, Փամբակ) և Սյունիքում (Շաղատ, Անգեղակոթ, Շաքի)): Նախատեսվում է՝ ոռոգման ցանցերի վերանորոգում, արտադրության / վերամշակման հարմարությունների ստեղծում, կաթի ավտոմատ ստացման կայանի ստեղծում, ջերմոցների կառուցում:

2. Շիրակի մարզում տեխնոլոգիական զարգացման խթանում (750,000 եվրո, Մայքրոսոֆթ ինովացիոն կենտրոն Հայաստան հիմնադրամ):

3. Տարածաշրջանային ՓՄՁ-ների մրցունակության խթանումը՝ որպես հիմնական նախապայման տեղական /տարածաշրջանային տնտեսական զարգացման համար (1,604,808 եվրո, Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ): Նախատեսվում է՝ ճանփեզրի կայանի ստեղծում Լոռու մարզում, որպես մարքեթինգային ենթակառուցվածքներ տեղական արտադրանքի և ծառայությունների համար ձեռնարկատիրության խթանում:

4. Բնապահպանական մարտահրավերների վերածումը հնարավորությունների. պլաստիկ թափոններից շինարարական նյութերի ստացում (749,963.55 եվրո, Կապանի համայնքապետարան): Նախատեսվում է՝ գործառնական տարածքների պատրաստում, սկանակ ձեռնարկություններում անհրաժեշտ սարքավորումների, արտադրության գծի գնում և ներդրում, շինարարական նյութերի արտադրություն:

5. Դիլիջանի և հարակից համայնքների զարգացման նախաձեռնություն (1,194,890 եվրո, <<ԻԴԵԱ>> Հիմնադրամ): Նախատեսվում է Դիլիջանում զբոսաշրջության տեղեկատվական կենտրոնի ստեղծում, քաղաքային շուկայի ստեղծում Դիլիջանում և պիլոտային գյուղատնտեսական տաղավարների ստեղծում Դիլիջանի, Թեղուտի և Հաղարծինի միջհամայնքային ճանապարհների վրա՝ հիմնված վերջիններիս զբոսաշրջային գրավչությունների վրա:

6. ՓՄՁ մրցունակության բարձրացում կայուն նորարարական տեխնոլոգիաների առավել լայն կիրառման և խթանման միջոցով (2,084,951.71 եվրո, Ֆլորենցիայի համալսարանի Բոսլյակյան ուսումնահետազոտական կազմակերպություն): Նախատեսվում է կառուցել փորձնական արևային էներգիայի կայան՝ 1 Մվտ հզորությամբ:

7. Տավուշի մարզի ինտեգրված և համաչափ տնտեսական զարգացում (1,626,333.33 եվրո, «Աջակցություն Նոյեմբերյանին» ՀԿ): Նախատեսվում է՝ կաթի գործարանի կառուցում և պանրի արտադրման համար անհրաժեշտ սարքավորումների գնում, բարձր ցեղի անասունների գնում՝ Հոլշտեյն ցեղատեսակի կովեր, Ռոմանով ցեղատեսակի ոչխարներ:

8. Ամասիայում բրոյա թելերի և կտորի արտադրություն (549 819,00 եվրո, Ամասիայի համայնքապետարան, <<Մարդը կարիքի մեջ>> ՀԿ):

Մարզային ներդրումային/գործառնական ծրագրեր

Հավանության է արժանացել մարզային 58 ծրագիր: 2017թ-ին ֆինանսավորվել է 20 ներդրումային ծրագիր՝ 638,355 մլն ՀՀ դրամ վարկային միջոցներով՝ 8-12% տոկոսադրույքով: Երեք ծրագրի համար նախատեսվում է վարկի առաջին 2 տարվա համար սուբսիդավորում՝ 3%-ի չափով: Մի շարք ծրագրերի հեղինակներ հրաժարվել են առաջարկվող տոկոսադրույքով տրամադրվող վարկից՝ միայն դրամաշնորհ ակնկալելու, ազատ գրավի առարկա չունենալու կամ վարկավորման գործընթացի պահանջներին չհամապատասխանելու պատճառներով:

<<Բնտեգրված աջակցություն գյուղական տարածքների զարգացմանը>>

Համայնքների դիմակայության ամրապնդում>> ծրագիր

Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ Տավուշի մարզում և գործելու է մինչև 2020 թվականը: 2017 թվականի ընթացքում ավարտվել են հետևյալ աշխատանքները՝ 44 ջերմոցի, զինու փոքրածավալ 9 արտադրամասի, չրի 8 արտադրության, գյուղմեխանիզացիայի 2 հավաքակայանի, 2 հավաքման կետի/սառնարանային տնտեսության/ալրադացի կառուցում, 28,4 հա պտղատու այգու հիմնում, համայնքային 3 ենթակառուցվածքի ստեղծում՝ Փողոցային ԼԱԴ լուսավորություն 2 գյուղում (Կոթի, Այգեձոր), ոռոգման մայր ջրագծի մասնակի վերանորոգում Ներքին Կարմիրաղբյուրում և այլն:

<<Գյուղական զբոսաշրջության ինտեգրացված զարգացում>> ծրագիր

Ծրագիրն իրականացվում է 60 գյուղական բնակավայրում՝ զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների ստեղծմամբ և զարգացմամբ գյուղական համայնքների բնակիչների համար լրացուցիչ կայուն եկամուտ ապահովող հնարավորություններ ստեղծելու նպատակով: Ծրագրի շրջանակում արդեն իսկ ստեղծվել է Իջևանի տուրիստական հետազոտական կենտրոնը, որի նպատակն է մարզի զբոսաշրջային կարողությունների բացահայտումը և առաջնորդումը:

Հրատապ խնդիրների լուծման ծրագրեր

Մարզերում հրատապ խնդիրների լուծման նպատակով վերջիններիս հատկացվել է 5 մլրդ դրամ՝ շուրջ 285 ծրագրի իրականացման համար: Հատկացված գումարները հիմնականում ուղղվել են դպրոցների, բազմաբնակարան շենքերի տանիքների, ջրագծերի վերանորոգումներին, ինչպես նաև տարբեր ծրագրերի իրականացման համար համայնքների կողմից համաֆինանսավորումների իրականացմանը: Ծրագրերի իրականացման շրջանակում խնայվել է 1,465 մլրդ. դրամ:

Ջերմուկը, որպես տարածքային զարգացման աճի բևեռ

<<Ջերմուկ համայնքը՝ տարածքային զարգացման աճի բևեռ>> ծրագրի ֆինանսավորման համար հատկացվել է 1,190 մլրդ. դրամ գումար, որի շրջանակում իրականացվելու է 6 ենթածրագիր, որոնք ուղղված են բազմաբնակարան շենքերի տանիքների և մուտքերի վերանորոգմանը, փողոցների ջրահեռացման ցանցի վերականգնմանը և ասֆալտապատմանը, բակերի բարեկարգմանը, խաղահրապարակների կառուցմանն ու վերակառուցմանը, ինչպես նաև համայնքի զբոսայգու բարեկարգմանը:

«Մաքուր Հայաստան» ծրագիր

Նախարարության կողմից մշակվել և ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 31 արձանագրային որոշմամբ հավանության է արժանացել «Մաքուր Հայաստան» գործողությունների ծրագիրը և միջոցառումների ժամանակացույցը: Գույքագրվել և անձնագրավորվել և թվայնացվել են հանրապետության տարածքում առկա 2031 աղբանոց՝ ավելի քան 430 հա ընդհանուր տարածքով: Կատարված աշխատանքների արդյունքում 2017 թվականի տարեվերջին մաքրվել կամ կոնսերվացվել են 1622-ը: Հանրապետության 350 բնակավայրում իրականացվում են աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքներ, կամ 2017 թվականի տարեվերջի համեմատ աղբահանություն իրականացնող համայնքների թիվն աճել է 56 տոկոսով: Աղբահանության վարձավճարների հավաքագրման 19 % աճ է արձանագրվել: 2017 թվականի տարեվերջի դրությամբ ՀՀ մարզերում իրավաբանական անձանց հետ կնքվել է թվով 17649 աղբահանության ծառայությունների մատուցման պայմանագիր: